

Forfatter: Ørsted, Hans Christian

Titel: BREV TIL: Ørsted, Anders Sandøe FRA: Ørsted, Hans Christian (1823-01-09)

Citation: Ørsted, Hans Christian : "BREV TIL: Ørsted, Anders Sandøe FRA: Ørsted, Hans Christian (1823-01-09)", i *Breve fra og til Hans Christian Ørsted*, Th. Linds, s. 366. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002053861-X00-shoot-L002053861X000087.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra og til Hans Christian Ørsted

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Til A. S. Ørsted.

München den 9de Januar 1823.

Kjæreste Broder!

Uagtet jeg ikke har sendt Dig noget Brev, fra den Tids. 367 jeg var kommen over Bælterne til nu, haaber jeg dog, at Du har faaet Breve nok fra mig, idet min Kone har viist Dig mine Breve til hende. At jeg ved ethvert af disse Breve har tænkt paa Dig, haaber jeg ikke behøver nogen Forsikkring. Midt i den Adspredelse, hvormed Reisen omgiver mig, vender min Tanke dagligen tilbage til det kjære Hjem, hvor min elskede Broder vist ikke er min sidste Tanke. Ofte har jeg ogsaa havt den Fornøjelse at tale om Dig med tyske Lærde, uagtet jeg ikkun tilfældigviis træffer sammen med Jurister. Selv med Philosopher kommer jeg ikkun nu og da sammen, som med Schelling, hvorom Du vil have seet noget i Gittes forrige Brev. Schelling sysselsætter sig endnu, ligesom i de sidste 10 Aar, mest med Undersøgelser over den ældste Viisdom, saaledes som den frembyder sig for os i Mythologien og andre Oldtidsspør. Han lover, at vi snart skulle faae hans „Vier Weltalter.“ Med Naturphilosophien giver han sig ikke meget af. Han meente, at han ikke ret med Nytte kunde vende tilbage dertil, førend man fik nogle flere Opdagelser, hvori man læste noget af Naturens Væsen i Frakturskrift, saaledes som i min elektromagnetiske Opdagelse, føiede han meget forbindtligt til. Saa snart jeg faaer Leilighed, skal jeg læse hans for nogle Aar siden udkomne philosophisk-mythologiske Skrift, hvis Titel jeg i dette Øieblik ikke mindes.

Blandt alle de Steder jeg har besøgt i Tydskland, har unægteligen Berlin Fortrinnet, hvad ogsaa dens Uvenner sige derimod. Denne Stad har et betydeligt Antal af udmærkede Lærde, og desuden finder man der blandt alle Stænder og især i Embedsstanden en Oplysning, der ikke er almindelig. I alle offentlige Indretninger, hvorpaa ikke visse nyere politiske Fordomme have Indflydelse, seer man, at Lovene regiere. Ikkun Formørkernes Omdrev have en forvirrende Indflydelse; mens. 368 ved Samtaler med rolige og upartiske Mænd har jeg erfaret, at alle de hæslige Rettigheder, som et Reskript har tilstaaet Ministeren Altenstein, af ham lades ubenyttede. Man føler overalt, at man ikke tør indføre Barbariet i Preussen. Imidlertid er dog Enhver i Usikkerhed over den Grad, hvortil man muligen tør forsøge at gaae. Jeg var endnu i Berlin, da Efterretningen om Hardenbergs Død indtraf, og havde Leilighed til at bemærke, at man i Anledning deraf ikke haabede nogen Forbedring, men snarere frygtede. I Bayern taler man frit, men har endnu ikke sporet mange Frugter af Constitutionen. Concordatet med Paven skal have gjort mere Skade end Constitutionen Gavn. Dens bedste Side, saavidt den hidindtil har baaret Frugter, er, at den har ophævet mange af Concordatets Virkninger. De fornemste Klager over Constitutionen gaae ud paa de Repræsenterendes Udygtighed. Mod Udgifter til Videnskabernes Fremme gjøres i det nederste af de to Kamre altid Indvendinger. Blandt andet har man talt meget imod Akademiets Kostbarhed. Denne Indretning koster rigtignok 85,000 Gylden aarligt ; men derfor vedligeholdes Naturalsamlingen, det physiske Kabinet, det chemiske Laboratorium, den botaniske Have. Desuden maa Akademiets lønnede Medlemmer deels holde Forelæsninger, deels udføre Arbejder, som Regjeringen paalægger dem. Som Akademi virker vistnok iøvrigt Indretningen ikke meget, især formedelst Medlemmernes Uenighed. Intet Sted har jeg sporet en saa slet Forstaaelse blandt de Lærde som her. For at tilfredsstille dem, der klage over Akademiets Kostbarhed, tænker man nu at drage Universitetet i Landshut til München og benytte de dueligste af Akademiets Medlemmer til Lærere. Jeg troer, at dette vil være gavnligt; men slemt er det, at man nu i en Tid af omtrent 20 Aar giver Universitetet dets tredie Opholdssted (det var nemlig før is. 369 Ingolstadt). For Kunsterne gjøres nu meget i Bayern, da Kronprindsen er en stor Ven deraf, især af Bygningskunsten. man bygger her saa mange Pragtbygninger og lægger saaledes an paa at forskjønne Byen, at jeg ikke kan troe andet, end at dette maa have en meget skadelig Virkning paa Rigets Finantser.

Af videnskabelige Mærkværdigheder veed jeg næsten ingen uden physiske at fortælle Dig. I Poesi eller Philosophi har jeg ikke mærket, at noget nyt Lys er fremstaaet i Tydskland i de senere Tider. Med den experimentale Naturvidenskab gaaer det heller ikke fortrinligt. Berlin har sine udmærkede Mænd i Faget: Seebeck, Erman, Mitscherlich, Heinrich Rose; men fra Berlin til München, paa en Reise af omtrent 90 Mile, hvor jeg er kommen gennem tre Universitetsbyer, har jeg ikke fundet een ret tilforladelig Chemiker eller experimental Physiker. Schweigger i Halle er. et godt Hoved og en velstuderet Mand, men tillige et Rør, som bøies hid og did af Veiret. Hans Experimenter betyde ikke meget. Meinecke, hans Medudgiver af den chemiske og physiske Journal, har slet ingen egne Forsøg bragt for Dagen. Steinhauser, der har gjort sig bekjendt ved Arbejder over Jordens Magnetisme, er saa godt som forrykt. Døbereiner i Jena leverer blandt meget Urigtigt dog ogsaa meget Godt. Trommsdorff i Erfurt gjør hvert Aar nye Bøger, ved at afskrive bekjendte tyske Værker. Kastner i Erlangen skriver tykke Bøger, som ere møisommeligen samlede, men uden al Dømmekraft. Yelin i München eksperimenterer maadeligt og lyver meget. Derimod har jeg fundet meget Lærerigt hos Frauenhofer i München, saa at jeg der har kunnet sysselsætte mig gavnligt i en 14 Dage.

Har Geheime-Overkriminalraad Martin sendt Dig den Bog, han sagde mig, han vilde sende, og hvorom jeg skrev hjem?

s. 370 Før jeg slutter, maa jeg endnu takke Dig. fordi Du nu bærer hele Byrden af at den Omhu, der maa vises Familien i Anledning af Faders Død, og hvilken jeg, naar jeg var tilstede, villigen skulde dele med Dig. Hvor

Ørsted, Hans Christian , *Breve fra og til Hans Christian Ørsted,*

gjerne havde jeg ikke været tilstede i hans sidste Øieblikke; dog jeg maa trøste mig med, at han ikke savnede Noget, og at han desuden neppe havde været i Stand til i de seneste Tider at føle nogen Adspredelse eller Underholdning ved Nærværelsen af Nogen af Sine.

Hils Din Kone fra mig og siig hende, at jeg nok skal huske hendes Commissioner i Paris. Naar Du seer Collin, saa hils ham og siig, at det gaaer meget godt med Bindesbøll paa Reisen. Mynster beder jeg ligeledes at hilse; men først og sidst være Du og Din Mathilde paa det Hjerteligste hilset

fra Din hengivne Broder

H. C. Ørsted.